KRRiT KRAJOWA RADA RADIOFONII i TELEWIZJI

DAB+

Podsumowanie konsultacji KRRiT dot. zagospodarowania dostępnych zasobów częstotliwości dla potrzeb radiofonii cyfrowej DAB+

Materiał na posiedzenie KRRiT

w dniu 16 czerwca 2015 r.

Cel i termin konsultacji

Celem konsultacji było pozyskanie opinii środowiska na temat możliwego przeznaczenia dwóch pozostałych multipleksów (Mux 1 i Mux 2), warunków ich zagospodarowania i funkcjonowania, a także związanych z tym warunków przejścia z nadawania analogowego na cyfrowe w radiofonii naziemnej.

Konsultacje zostały ogłoszone 23 lutego 2015 z terminem zakończenia 15 kwietnia 2015.

Termin zakończenia przedłużono do 4 maja 2015.

Wykaz podmiotów, które wzięły udział w konsultacji [1]

Nadawcy publiczni

1. Polskie Radio SA
2. Radio Wrocław SA
3. Radio Koszalin SA

Nadawcy niepubliczni

1. Eurozet
2. Grupa RMF
3. Grupa Radiowa Agory
4. Grupa Radiowa Time

Stanowisko wspólne

5. Radio Rekord
6. Radio CCM

Wykaz podmiotów, które wzięły udział w konsultacji [2]

1. Radio Warszawa 106,2 FM
2. Radio Głos - Katolicka Rozgłośnia Diecezji Pelplińskiej
3. Katolickie Radio Zamość
4. Radio Niepokalanów
5. Radio Victoria między Łodzią a Warszawą
6. Diecezjalne Radio Nadzieja 103,6 FM -Łomża
7. Katolickie Radio Podlasia
8. Katolickie Radio Emaus Poznań
9. Radio Fara – Rozgłośnia Archidiecezji Przemyskiej
10. Radio eR 87,9 FM – Rozgłośnia Archidiecezji Lubelskiej
11. RDM Małopolska – Tarnów-Nowy Sącz
12. Radio DOXA - Opole
13. Katolickie Radio FIAT - Częstochowa
14. Radio Jasna Góra

Stanowisko wspólne

Wykaz podmiotów, które wzięły udział w konsultacji [3]

Urzędy: Urząd Komunikacji Elektronicznej

Stowarzyszenia i fundacje:

1. Krajowa Izba Gospodarcza
2. Polska Izba Radiodyfuzji Cyfrowej
3. Fundacja kultury - Wytwórnia

Osoby prywatne: 22 odpowiedzi

Łącznie w konsultacji wzięło udział 49 instytucji i osób prywatnych

1. Czy wobec faktu dokonania rezerwacji jednego multipleksu dla radiofonii publicznej, właściwe jest przeznaczenie kolejnego multipleksu dla programów ogólnokrajowych, regionalnych i ponadregionalnych, a następnego dla programów lokalnych o zasięgu kilku gmin lub powiatu ?

LP		TAK	NIE	Inne prop.	Brak stan
1	Nadawcy publ. i komercyjni	5		4*	
2	Rozgłośnie Katolickie			14***	
3	Urzędy, fundacje, organizacje	4**			
4	Osoby prywatne	14	1	6	1
	Razem	23	1	24	1

*Drugi mux podzielony na 50-70 allotmentów dla nadawców lokalnych

**Podział na mniejsze obszary zwiększa zapotrzebowanie na częstotliwości – brak możliwości doboru dla dużych miast

***Rozmowy o cyfryzacji zacząć od formatu, kto i w oparciu o jakie przesłanki zadecydował o formacie DAB+

2. Czy należy podjąć próbę dobrania dodatkowych częstotliwości cyfrowych dla nadawców lokalnych o niewielkim zasięgu, w przypadku braku możliwości ulokowania ich w mux'ie jak wyżej ?

LP		TAK	NIE	Inne prop.	Brak stan.
1	Nadawcy publ. i komercyjni	5	4*		
2	Rozgłośnie Katolickie				14**
3	Urzędy, fundacje, organizacje	4			
4	Osoby prywatne	20	2		
	Razem	29	6		14

*Nie jest celowe dobieranie nowych częstotliwości przy tak dużej liczbie stacji lokalnych, nie należy rozdrabniać rynku lokalnego.

**„Jeśli nie Mux i DAB+ to jaki system ?" ,odbiorniki dwusystemowe ? Nie zrozumienie pytania.

3. Jakie są preferowane proporcje między programami przeniesionymi z oferty analogowej, a programami wyłącznie w wersji cyfrowej:

- tylko odtworzenie
- 50% przeniesione z oferty analogowej, 50% programy nowe
- 40% przeniesione, 60% nowe
- inne proporcje ?

Lp		Odtw.	Odtw.+ rozbud	50/50	<analog	<cyfra	Inne	Brak
1.	Nadawcy publ. i komercyjni		2	2	4*	1		
2.	Rozgłośnie katolickie	14						
3.	Urzędy, fundacje, organizacje		3			1		
4.	Osoby prywatne	2	12	2	1	2	2	1
	Razem	16	17	4	5	4	2	1

3. [cd] Jakie są preferowane proporcje między programami przeniesionymi z oferty analogowej, a tylko programami wyłącznie w wersji cyfrowej:

- tylko odtworzenie
- 50% przeniesione z oferty analogowej, 50% programy nowe
- 40% przeniesione, 60% nowe
- inne proporcje ?

***"Wobec planów dokonania switch-off pasma UKF konieczne będzie odtworzenie całego rynku radiowego w technologii DAB+. Przy takim założeniu podział multipleksu wyglądać powinien następująco:**

- **60% odtworzenie oferty analogowej (3 programy ogólnopolskie – RMF Radio ZET, Radio Maryja i 5 sieci ponadregionalnych – RMF Classic, TOK FM, Antyradio, VOX FM, MUZO FM)**
- **Oraz 40% nowa oferta programowa (4 nowe sieci) dostarczana przez działające na rynku analogowym cztery grupy komercyjne.**

Drugi multipleks,…, powinien w pierwszej kolejności posłużyć do odtworzenia oferty analogowej nadawców lokalnych, zarówno tych działających w grupach radiowych jak i niezależnie. Wolne zasoby na multipleksie,…., powinny zostać rozdysponowane na dopełnienie istniejących już projektów oraz ewentualnie na powstanie nowych lokalnych nadawców".

4. Jakie usługi dodatkowe powinny być przede wszystkim dostarczane przez nadawców/operatorów ?

Lp		Wszy-stkie	Żadne	EPG	DLS	SLS	TPEG	EWS	Jour-naline	Inne
1.	Nadawcy publ. i komercyjni			2	3	2	2	1		4*
2.	Rozgłośnie katolickie		14**							
3.	Urzędy, fundacje, organizacje	1		1			1	1		2***
4.	Osoby prywatne	2	4****	2	3	2	5	6	1	
	Razem	3	18	5	6	4	8	7	1	6

4. [cd] Jakie usługi dodatkowe powinny być przede wszystkim dostarczane przez nadawców/operatorów ?

* O dostarczaniu usług powinno decydować zapotrzebowanie rynkowe, najpopularniejsze odbiorniki,

** „Istota radia to jego prostota i idea medium towarzyszącego ,…., a dodatkowe informacje (tekst i obraz) to odejście od idei radia jako medium towarzyszącego wielu czynnościom bez konieczności przykuwania uwagi”.

***Należy określić maksymalną przepływność dla usług dodatkowych w multipleksach.

**** Podstawowe wymaganie to dobra jakość dźwięku, a nie usługi dodatkowe

5. Czy należy już określić , choćby w przybliżeniu, termin wyłączenia emisji analogowej z zakresu 87 – 108 MHz ?

LP		TAK	NIE	Inne prop.	Brak stan
1	Nadawcy publ. i komercyjni	6*	1	2***	
2	Rozgłośnie Katolickie		14		
3	Urzędy, fundacje, organizacje	1	2**		1
4	Osoby prywatne	15	7		
	Razem	22	24	2	1

*W ustawie cyfryzacyjnej,

**Nadawców lokalnych pozostawić na FM.

***Zgodnie z uregulowaniami międzynarodowymi

***Najpierw ustalić kryteria

6. Jakie powinny być kryteria tego wyłączenia:
- zasięg techniczny,
- nasycenie odbiornikami, stacjonarnymi, mobilnymi samochodowymi,
- łączna możliwość odbioru programów ze wszystkich platform,
- wszystkie jednocześnie w odpowiednich proporcjach ?

Lp		Zasięg techn.	Nasycenie	Dostępność na platfor.	Wszystkie razem	Inne	Brak
1.	Nadawcy publ. i komercyjni	3	1	3 + 4*		2**	
2.	Rozgłośnie katolickie	14	14				
3.	Urzędy, fundacje, organizacje	3	4			1***	
4.	Osoby prywatne	12	4		3	5*	2
	Razem	32	23	7	3	8	2

6. [cd] Jakie powinny być kryteria tego wyłączenia:
- zasięg techniczny,
- nasycenie odbiornikami, stacjonarnymi, mobilnymi samochodowymi,
- łączna możliwość odbioru programów ze wszystkich platform,
- wszystkie jednocześnie w odpowiednich proporcjach ?

*Kryterium zasięgu niedopuszczalne, „…gdyż groziłoby drastycznym spadkiem znaczenia radia jako medium reklamowego i naraziło polskie społeczeństwo na stres związany z koniecznością wymiany odbiorników.”

**Kryteria rynkowe lub legislacyjne EU

** Ustalenie progu pokrycia dla stacji lokalnych

*** Doświadczenia innych krajów

****Referendum na temat potrzeby wyłączenia

****Dostateczna oferta programowa

****Dobra sytuacja gospodarcza kraju i majątkowa obywateli

****Świadomość społeczna konieczności wyłączenia FM

7. Czy wobec koncepcji zagospodarowania części pasma III na telewizję naziemną pasmo II po wyłączeniu radiofonii FM powinno być wykorzystane jako rezerwa na rozwój DAB+, czy na wprowadzenie innych standardów radiowych jak DRM+, ew. HD Radio ?

Lp		Radio Rezer.	Radio nowe stand.	DAB+	HD Radio	Inne	Brak
1.	Nadawcy publ. i komercyjni	3		1	1	4*	
2.	Rozgłośnie katolickie		14				
3.	Urzędy, fundacje, organizacje	2	2				
4.	Osoby prywatne	4	8	5	3		3
	Razem	9	24	6	4	4	3

* Trzy multipleksy wystarczą. Nie widzimy uzasadnienia dla dalszego rozdrabniania rynku.

8. Na ile instytucje państwowe powinny włączyć się czynnie w sterowanie procesem cyfryzacji radiofonii poprzez:

A - określenie strategicznych celów społecznych i ekonomicznych,

B - pomoc instytucjonalną, legislacyjną i ekonomiczną,

C - państwową akcję informacyjno-promocyjną,

D - ewentualnie w innej formie,

E - czy też należy proces cyfryzacji radia podporządkować wyłącznie mechanizmom rynkowym ?

Lp		Całkowicie	A	B	C	D	E	Inne	Brak
1.	Nadawcy publ. i komercyjni	10				1*		4**	
2.	Rozgłośnie katolickie	14							
3.	Urzędy, fundacje, organizacje	2	1	1	2		1		
4.	Osoby prywatne	3	4	6	9	2***	3	1	4
	Razem	29	5	7	11	3	4	5	4

8. [cd]Na ile instytucje państwowe powinny włączyć się czynnie w sterowanie procesem cyfryzacji radiofonii poprzez:
A - określenie strategicznych celów społecznych i ekonomicznych,
B - pomoc instytucjonalną, legislacyjną i ekonomiczną,
C - państwową akcję informacyjno-promocyjną,
D - ewentualnie w innej formie,
E - czy też należy proces cyfryzacji radia podporządkować wyłącznie mechanizmom rynkowym ?

*Konieczne uporządkowanie problemu opłaty audiowizualnej,

**Przeciwdziałanie praktykom monopolistycznym.

*** Konieczne ustanowienie instytucji do monitorowania procesu cyfryzacji.

9. Czy niezbędna jest specjalna ustawa o wdrażaniu radiofonii cyfrowej w Polsce, jeśli tak co powinna regulować ?

LP		TAK	NIE	Brak stan
1	Nadawcy publ. i komercyjni	7	1	1
2	Rozgłośnie Katolickie	14		
3	Urzędy, fundacje, organizacje	3	1	
4	Osoby prywatne	18	3	1
	Razem	42	5	2

Propozycje zawartości ustawy

- ✓ Cele strategiczne i ramy procesu
- ✓ Ustalenie standardu cyfrowego radia,
- ✓ Parametry jakościowe,
- ✓ Zasięgi multipleksów
- ✓ Termin i kryteria wyłączenia FM
- ✓ Zasady przyznawania koncesji ,
- ✓ Koncepcja kampanii informacyjno-promocyjnej,
- ✓ Zasady pomocy ekonomicznej i zachęty dla nadawców
- ✓ Wymagania techniczne na odbiorniki
- ✓ Zapewnienie dostępności odbiorników

10. Czy państwo powinno wspomagać ekonomicznie konwersję analogowo-cyfrową nadawców lokalnych ?

Lp		TAK	Zwol.opł. Admin.	Ulgi podatk.	Dofi - nans.	NIE	Inne	Brak
1.	Nadawcy publ. i komercyjni	1	7		1			1
2.	Rozgłośnie katolickie				14			
3.	Urzędy, fundacje, organizacje		4	2	1*			
4.	Osoby prywatne	6	4	2		7	1**	2
	Razem	7	15	4	16	7	1	2

* Dofinansowanie z opłaty audiowizualnej

**Ulgi tylko dla podmiotów z polskim kapitałem

11. Czy w stosunku do nadawców ogólnokrajowych, regionalnych i ponadregionalnych państwo powinno zaoferować pomoc w okresie simulcastu i w jakiej formie ?

Lp		TAK	Zwol.opł. Admin.	Ulgi podat.	Dofi - nans.	NIE	Inne	Brak stan.
1.	Nadawcy publ. i komercyjni	1				5	1*	2
2.	Rozgłośnie katolickie	14						
3.	Urzędy, fundacje, organizacje		3**	1**				1
4.	Osoby prywatne	2	7	1	1			10
	Razem	17	10	2	1	5	1	13

*Na wzór szwedzki nie dotacja, a pożyczka budżetowa

**W zamian za inwestycję w rozwój radia cyfrowego

Podsumowanie [1]

Pyt. 1 - Na niezbyt korzystną ocenę zaproponowanego rozwiązania rzutuje stanowisko Rozgłośni Katolickich, które nie udzieliły odpowiedzi wprost, a skoncentrowały się na krytyce odnośnie wyboru standardu cyfryzacji.

Pyt. 2 – Większość (w tym UKE) opowiada się za doborem nowych częstotliwości dla nadawców lokalnych. Negatywne stanowisko zaprezentowała „grupa 4” (RMF, Eurozet, Agora, Time), natomiast Rozgłośnie Katolickie źle zrozumiały problem.

Pyt. 3 – Przeważa opinia o konieczności odtworzenia oferty analogowej oraz opinia, że po odtworzeniu powinno nastąpić wypełnienie miejsc w multipleksach nowymi programami. Zgłoszono również propozycje proporcji , a nawet konkretnego zagospodarowania mux 1 („Grupa 4”).

Pyt. 4 - Część respondentów (głownie Rozgłośnie Katolickie) uważa, że żadne usługi dodatkowe w radiu cyfrowym nie są potrzebne. W innych wypowiedziach dominuje wskazanie na TPEG i EWS.

Pyt. 5 – Głosy za i przeciw określeniu terminu wyłączenia emisji analogowej FM mniej więcej się równoważą. 2 propozycje pozostawienia w pasmie FM nadawców lokalnych.

Podsumowanie [2]

Pyt. 6 – Z wymienionych w pytaniu kryteriów najwięcej głosów zyskało kryterium zasięgu, jednak zdecydowanie oprotestowane przez „grupę 4”. Na drugim miejscu znalazło się kryterium nasycenia odbiornikami, a dostępność radia cyfrowego na różnych platformach dopiero na trzecim. Ponadto zaproponowano kilka nowych kryteriów jak: dostateczna oferta programowa, sytuacja gospodarcza kraju i majątkowa obywateli, dostateczna świadomość społeczna. Padła propozycja zorganizowania referendum dot. wyłączenia FM.

Pyt. 7 – Pasmo 87-108 MHz, po wyłączeniu emisji analogowej FM należy zdaniem większości pozostawić dla radia, a o wyborze standardu zadecydować w przyszłości. Inne propozycje to DAB+ i HD Radio. „Grupa 4” jest zdecydowanie za pozostawieniem radia w istniejących zasobach pasma III.

Pyt. 8 – Zdaniem respondentów instytucje państwowe powinny czynnie włączyć się w proces cyfryzacji. Największy nacisk respondenci kładą na udział tych instytucji w kampanii informacyjno-promocyjnej. 3 głosy za podporządkowaniem procesu wyłącznie mechanizmom rynkowym. Proponuje się stworzenie instytucji monitorującej proces.

Podsumowanie [3]

Pyt. 9 – Zdaniem absolutnej większości (42 głosy) specjalna ustawa cyfryzacyjna jest niezbędna. Różne są natomiast oczekiwania co do jej zawartości: począwszy od wyznaczenia celów strategicznych, poprzez określenie zasięgów multipleksów, kryteriów i daty wyłączenia FM, koncepcji kampanii informacyjno-promocyjnej, pomocy dla nadawców, na regulacjach czysto technicznych skończywszy (przepływność, odbiorniki).

Pyt. 10 – Państwo, zdaniem respondentów, powinno wspierać konwersję nadawców lokalnych. Proponowane sposoby to: rezygnacja lub znaczne obniżenie opłat administracyjnych (koncesyjna, za częstotliwości), ulgi podatkowe (np. podatek VAT), a także dofinansowanie.

Pyt. 11 – Nadawcy ogólnopolscy, regionalni i ponadregionalni powinni również skorzystać z pomocy państwa przez obniżenie opłat administracyjnych i ulgi podatkowe. Inne propozycje to: pożyczka budżetowa zamiast dotacji, ulgi w zamian za inwestycje w radio cyfrowe. „Grupa 4" uważa, że pomoc państwa nie będzie potrzebna jeśli proces będzie uregulowany wg jasno sprecyzowanych zasad.

Wnioski końcowe [1]

1. Mimo dość dużej liczby respondentów (49) wyniki konsultacji nie mogą być uznane za całkowicie reprezentatywne – zbyt mała liczba nadawców, w tym lokalnych.
2. Najliczniejszą grupę stanowią Rozgłośnie Katolickie (14), które posiadają najwięcej wątpliwości związanych z procesem cyfryzacji. Ich głos w znacznym stopniu rzutuje na wyniki.
3. „Grupa 4” największych nadawców komercyjnych (RMF, Eurozet, Agora i Time) udzieliła konkretnych odpowiedzi na poszczególne pytania, z których wyraźnie wynika obawa przed poszerzaniem rynku radiowego o nowe podmioty (pyt. 1, 2, 3, 7)
4. Najliczniejszą grupę respondentów stanowią osoby prywatne, z treści wypowiedzi wynika, że spora część z nich słucha radia DAB+. Wielu z nich stawia na pierwszym miejscu konieczność uregulowania parametrów technicznych emisji i zapewnienia dobrej jakości dźwięku.
5. Polskie Radio SA powinno pod tym kątem przeanalizować własne parametry emisji.

Wnioski końcowe [2]

6. **Konsultacje wykazały, że nawet wśród ludzi radia wiedza na temat radiofonii cyfrowej, a w szczególności standardu DAB+ i jego podstawowych zalet i funkcjonalności jest ograniczona (np. skomplikowany sprzęt odbiorczy, brak odporności na zakłócenia).**
7. **Konsultacje potwierdziły istnienie gry rynkowej i rozbieżnych interesów wśród nadawców.**
8. **Respondenci dużą wagę przywiązują do udziału państwa w procesie cyfryzacji w zakresie polityki, strategii, uregulowań prawnych oraz wsparcia ekonomicznego i instytucjonalnego.**